

Radni paket 3

Zajednička strategija i oblikovanje politike

ZAJEDNIČKA STRATEGIJA

Studen 2007/HR/SR

www.matriosca.net

Sadržaj

	Uvodna napomena	2
1	Projekt MATRIOSCA AAP: Ciljevi i najvažniji rezultati	3
2	Konceptualni kontekst i pristup projekta MATRIOSCA AAP	5
2.1	<i>Institucionalni okvir</i>	5
2.2	<i>Politička razina</i>	5
3	Stanje razvoja na području AAP i strateški prioriteti	6
4	Strateški projekti u pripremi	7
5	Mogućnosti financiranja buduće suradnje	11
6	Prijedlozi za institucionalizaciju	14
6.1	<i>Nekadašnje i sadašnje stanje</i>	14
6.2	<i>Važne točke u svezi s institucionalizacijom</i>	14
6.3	<i>Institucionalni okvir sa strateškog gledišta</i>	15
7	Potrebe za budućim razvojem strategije	17
7.1	<i>Jačanje teritorijalnog partnerstva</i>	17
7.2	<i>Provedba teritorijalnog partnerstva u različitim sporazumima</i>	18
7.3	<i>Pragmatički pristup čvrsto utemeljen na stečenim iskustvima u prošlosti</i>	18
7.4	<i>Institucionalni okvir kao rezultat konkretnih alternativa</i>	18
7.5	<i>Jasno političko određenje</i>	18

Uvodna napomena

U skladu s načelima i sa ciljevima projekta MATRIOSCA AAP ova Zajednička strategija (ZS) želi posebno izdvojiti i naglasiti najvažnije spoznaje proizašle iz projekta u sadašnjoj, završnoj fazi i – što je ujedno i najvažnija svrha dokumenta – te izdvojiti glavne izazove koji se postavljaju pred buduću ojačanu suradnju i predložiti okvire koji će pomoći usmjeravanju razvoja suradnje na ključna područja definirajući pri tome ciljeve i prioritete i identificirajući ključne aktivnosti i strateške projekte koji će se pripremiti da bi onda mogli konkurirati buduće financijske poticaje. .

Da bi se osigurao takav okvir, dokument je podijeljen u 7 paragrafa, usredotočenih na tri glavna dijela: prvi je dio sažetak do sada obavljenog rada i sinteza različitih koncepata razvijenih i oblikovanih u različitim radnim paketima projekta, ali s posebnim osvrtom na strateške perspektive buduće ojačane suradnje na području (AAP) Alpe-Jadran-Panonija (poglavlje 1 do 3); u drugom dijelu istaknute su perspektive konkretne suradnje, uključujući i neposredne postojeće mogućnosti, kao i strateške projekte koji su u fazi pripreme (poglavlje br. 4. i 5); i na kraju treći dio sažima razmišljanja o ključnim pitanjima koja se moraju razmotriti na političkoj, administrativnoj i tehničkoj razini, kako bi se potakla i nastavila pojačana i strateški orijentirana sveukupna suradnja na području AAP (poglavlja br. 6 i 7).

I na kraju valja spomenuti i to da je zajedničko političko određenje i izjava o namjeri ujedno i predmet druge po redu političke konferencija, koja se održava 14. studenoga 2007. u Grazu. Izjava o namjeri izrađen je na temelju dogovora postignutog na prvoj političkoj konferenciji, održanoj u Trstu u siječnju 2007. godine i namjera mu je odrediti ključne korake koje valja poduzeti kako bi se osigurao formalni i institucionalni okvir za buduću suradnju na području AAP.

Ovaj su dokument izradile Regija Furlanija-Julijska krajina sa svojim MATRIOSCA projektnim timom kao koordinator Radnog paketa br. 3. U radu su kao stručnjaci sudjelovali Alberto Bramanti, Ivan Curzolo i Paolo Rosso pod vodstvom gospođe Elisabetta Reja, glavne voditeljice MATRIOSCA projekta u Furlaniji-Julijskoj krajini. Dodatnu potporu i doprinos pružio je tim Štajerske kao vodećeg partnera, a napose glavni voditelj projekta gospodin Richard Hummelbrunner, te u ime Slovenije, kao partnera odgovornog za Radni paket 2, gospođa Tatjana Renner.

Nacrt dokumenta predstavljen je i o njemu se raspravljalo na sastanku Upravnog tijela projekta MATRIOSCA održanom 15. listopada 2007. Pripomene koje su iznijeli partneri tijekom ili nakon toga sastanka unesene su konačnu verziju teksta.

1. Projekt MATRIOSCA AAP: Ciljevi i najvažniji rezultati

Akronim za ovaj projekt transnacionalne suradnje izveden i sufinanciran unutar INTERREG IIIB CADSES programa znači “**MA**nagement **T**ools and **R**elations for Interregional **O**rganisation to **S**trenghening **C**o-operation in **A**dria-**A**lpe-**P**annonia”. Projekt, čiji je ukupni proračun iznosio € 854.000, počeo je u lipnju 2005. godine i trajat će do prosinca 2007. U projekt je uključeno četrnaest regija partnera iz Austrije, Hrvatske, Italije, Mađarske i Slovenije. Vodeći partner je Štajerska pokrajinska vlada (Odjel za Europsku uniju i vanjske poslove). Dvije su se regije (Varaždinska županija iz Hrvatske i Autonomna pokrajina Vojvodina iz Srbije) kasnije pridružile projektu kao pridruženi partneri.

Svrha projekta je poticanje integriranog i koordiniranog razvoja na području suradnje nazvanom «Jadran-Alpe-Panonija». Ovo područje predstavlja koherentni prostor smješten na teritoriju sadašnjih i budućih članica Europske unije na kome trenutno živi oko 17 milijuna stanovnika. Gledano s europskog stajališta ovo područje nije dio dinamičnog gospodarskog prostora te bi stoga regije partneri morale udružiti svoje resurse i snage kako bi postigle dovoljnu kritičnu masu i tako poboljšale svoj položaj. Uz sve to za ovo su područje karakteristične neposredne i intenzivne funkcionalne veze, ali prostor je istodobno podijeljen na male jedinice zbog mnoštva administrativnih granica naslijeđenih iz prošlosti i mnogih institucionalnih razina koje ovdje djeluju. Ovakva heterogena situacija dosta otežava djelotvornu suradnju na javnom sektoru te je cilj projekta osigurati analitičke osnove, stratešku orijentaciju i organizacijske strukture koje će učvrstiti transnacionalnu suradnju.

Glavni ciljevi i očekivani rezultati projekta MATRIOSCA su sljedeći:

- Utemeljiti prostor prekogranične suradnje zbog postizanja uzajamne koristi i veće konkurentnosti. To se želi postići poboljšanjem poimanja i razumijevanja sadašnje situacije i glavnih razvojnih perspektiva kooperacijskog prostora, kao i pomoću strategija na ključnim područjima budućeg razvoja, koje su zajednički pripremljene i prihvaćene od strane politike;
- Uspostaviti tijesnu suradnja zbog dobivanja novostvorene dodatne vrijednosti na europskoj razini i uvažavajući postojeće izazove i mogućnosti širenja. To bi trebala osigurati primjerena institucionalna struktura utemeljena na zahtjevima ili nužnim potrebama partnera, ali isto prilagođena toma da iskoristi nove mogućnosti koje otvara europsko zakonodavstvo. To će ujedno zahtijevati da se definira odnos između Radne zajednice Alpe-Jadran (RZ AA) i euroregija, koje su osnovane ili su u fazi osnivanja zbog omogućavanja bilateralne ili trilateralne suradnje.
- Integrirani i koordinirani razvoj na temelju stalnih veza između odgovornih za kreiranje politike. S jedne će strane ovaj cilj zahtijevati uspostavljanje ili jačanje mreža na razini upravnih struktura i stručnjaka na područjima koja su ključna za budući razvoj, a s druge strane, morat će se zajednički pripremiti čitav niz strateških kooperacijskih projekata u kojima će sudjelovati relevantni partneri iz cijelog područja suradnje. Ti bi projekti kasnije trebali biti predloženi za sufinanciranje Europskoj uniji u novom programskom razdoblju. .

Na početku projekt se usredotočio na uspostavljanje zajedničke baze informacija spajanjem i analiziranjem postojećih podataka ili rezultata postignutih u okviru drugih važnih kooperacijskih projekata:

- Napravljen je kompendij temeljnih podataka i izrađeni su tematski zemljovidni na kojima su prikazani i spojeni usporedivi podaci dobiveni od različitih partnera, koji daju sliku trenutnog stanja socijalnog i gospodarskog razvoja;

- Izrađeno je izvješće «Gospodarska struktura, rast i konvergencija na prostoru MATRIOSCA» (Economic Structure, Growth and Convergence in the Matriosca Region) u kome su analizirana socioekonomska obilježja prostora suradnje i istaknuti potencijali za suradnju na izabranim sektorima;
- Identificirano je približno 20 drugih projekata iz INTERREGA IIB/C kao važnih za tematiku projekta MATRIOSCA. Uspostavljen je kontakt s tim projektima i prikupljene su informacije o postignutim rezultatima.

Osnovane su tematske radne skupine za pojedina područja u koje su ušli članovi javne uprave i stručnjaci iz raznih regija partnera. Oni su surađivali na izradi triju tematskih temeljnih dokumenata, koji su poslužili kao referencijalni dokumenti za izradu strategije razvoja i za pripremu zajedničkih strateških projekata:

- Prometna infrastruktura i razvoj lokacija: mjere za razvoj prometne infrastrukture do 2020. godine, kvaliteta lokacije, intermodalnost i uloga struktura vlasti, dostupnost i održivost prometne infrastrukture;
- Prostorno planiranje i razvoj: policentrični prostorni sustavi, razvoj urbanih područja, razvoj ruralnih područja i partnerstvo grad – selo, dostupnost i učinkovitost prometa;
- Socioekonomska suradnja i razvoj: pregled infrastrukture za razvoj i istraživanja, specijalizirana industrijska područja i clusteri te poslovna suradnja, mreže i tehnološki transfer.

Svi ti rezultati stoje na raspolaganju i mogu se skinuti s internetske stranice projekta MATRIOSCA www.matriosca.net.

Prvi korak u razvijanju strategije bio je sustavna analiza razvojnih strategija u različitim regijama partnerima i SWOT analiza za područje suradnje, koja je ujedno pokazala točke konvergencije i divergencije. Na temelju toga napravljen je nacrt «Bijele knjige» u kome su posebno istaknuti politički izazovi za područje suradnje i predloženi prioriteti za zajedničke strateške akcije. Politički predstavnici raspravljali su i usvojili Bijelu knjigu na konferenciji održanoj u Trstu 24. siječnja 2007, koja je ujedno dala i mandat da se pripremi projekt strateške suradnje i izradi prijedlog za stvaranje budućih institucija.

U skladu s ovim posljednjim prva je aktivnost bila analiza zakonskih preduvjeta i institucionalnog okvira u svakoj od regija partnera, kako bi se utvrdile mogućnosti i granice pri osnivanju budućih institucija. Sve je bilo nadopunjeno i pregledom postojećih ili planiranih struktura koje podupiru teritorijalnu suradnju i analizom mogućnosti koje se nude u okviru novog zakonskog instrumenta «europskog saveza za teritorijalnu suradnju» “European Grouping for Territorial Co-operation” (EGTC). Uz to je proučena i mogućnost za osnivanje takvog saveza i izrađen model njegova statuta.

2. Konceptualni kontekst i pristup u MATRIOSCA AAP

Ciljevi izneseni u prethodnom poglavlju izvedeni su s operativnog stajališta na temelju kombiniranja različitih djelatnosti u okviru triju isprepletenih procesa koji su se paralelno razvijali sa sljedećim ciljem:

1. Stvoriti mogući opći institucionalni okvir, koristeći pri tome i instrumente koje nudi europsko zakonodavstvo, kako bi se osigurala trajnost i održivost stvorenog strateškog koncepta;
2. Istražiti i eventualno obnoviti načine za postizanje direktnog političkog zalaganja i doprinosa u definiranju opće strategije i u davanju aktivne potpore istoj, te
3. Započeti rad na konkretnim temama koje su prepoznate kao ključni čimbenici za konkurentnost područja AAP kao i za različite regije koje spadaju u to područje.

Imajući na umu te tri razine razvijena je multifunkcionalna akcijska platforma u skladu s glavnim aspektima i temama važnim za definiciju dosljedne strategije pojačane buduće suradnje. Najvažnija dostignuća obavljenog posla s gledišta strateških perspektiva ovdje su ukratko sažeta i iznesena. U sljedećim poglavljima teme su još jednom podrobnije obrazložene.

2.1 *Institucionalni okvir*

Ovo je pitanje posebno osjetljivo otkako su partneri prepoznali potrebu za pronalaženjem boljih organizacijskih uvjeta suradnje zbog osiguravanje kontinuiteta i održivosti u budućim djelatnostima.

Proces definiranja mogućnosti i modaliteta za određivanje primjerenog institucionalnog okvira za suradnju u AAP pokazao se dosta složenim.

To je uključivalo komparativnu analizu nacionalnih zakonodavnih okvira i podjele nadležnosti između državnih razina i regionalnih/lokalnih tijela u svakoj od zemalja partnera, kao i ispitivanje realnih opcija za uvođenje novih zajedničkih struktura suradnje, a onda i analizu provedivosti i održivosti europskog saveza za teritorijalnu suradnju (EGTC) čiji bi cilj bio ojačati suradnju na području AAP.

Zbog raznolikosti zadaće pri obradi teme nismo se samo usredotočili na puku analizu zakonodavnih opcija, već smo umjesto toga proveli višeslojnu analizu, uzimajući u obzir različite aspekte u isto vrijeme: političke implikacije, budući razvoj projekta, ulogu uprave, jačanje potencijala mreže. Izazov je bio ostaviti sve te različite (ili «logične») aspekte otvorenima za uključivanje u potencijalne zajedničke institucije.

2.2 *Politička razina*

Na ovoj je razini proces započeo prvom političkom konferencijom, održanom 14. siječnja 2007. u Trstu, na kojoj su jednoglasno prihvaćeni prijedlozi sadržani u Bijeloj knjizi. Završetak i konačno usvajanje kao obveza za budućnost predmet je druge političke konferencije 14. studenoga 2007. u Grazu.

3. Razvojni kontekst područja AAP i strateški prioriteti

Razrada MATRIOSCA AAP Bijele knjige kao platforme za raspravu o ključnim izazovima za buduću opću strategiju suradnje temeljile su se na analizi prednosti, slabosti, mogućnosti i prijetnji koje postoje u ovom prostoru.

U želji da se spriječi preširoka i preopćenita analiza, MATRIOSCA AAP partneri preliminarno su odredili i složili se oko izbora ključnih pitanja koja se moraju uzeti u obzir kao donja granica ove strateški orijentirane suradnje u tako velikom mjerilu. Stoga je izabran ograničen broj prioriteta tema za suradnju u okviru MATRIOSCA AAP. To su u nastavku navedene takozvane «makro teme», nadopunjene i usvojene na političkoj razini na prvoj političkoj konferenciji.

IZABRANE MAKRO TEME

A) Teritorijalni razvoj i policentrični sustav

- Stvoriti policentričnu multifunkcionalnu mrežu za simuliranje konkurentnih velegradskih regija (metropola), povezati urbana središta s ruralnim krajevima i povezati ovu regionalnu mrežu s ostatkom Europe sa ciljem da se poveća prisutnost AAP regije.
- Razviti opće razumijevanje za logiku, sadržaj i elemente uravnoteženog prostornog razvoja, planiranje policentričnih prostornih struktura i promoviranje inovativnih instrumenata.
- Očuvati kulturnu i prirodnu baštinu u regionalnom razvoju i integrirati je u strategije prostornog planiranja.
- Povećati koheziju planskih instrumenata, postupaka i pristupa (uključujući i uvođenje strateške studije utjecaja na okoliš); i poboljšati kompatibilnost postojećih baza podataka o planiranju i informacijskih instrumenata.

B) Materijalna i nematerijalna infrastruktura s bitnim utjecajima u velikom mjerilu

- Poboljšati prometne veze (posebno javni putnički promet) unutar područja AAP i otvoriti putova na međunarodna tržišta (zračne luke, logistički pretovarni centri).
- Zatvoriti postojeće bijele mrlje u infrastrukturi zajedničkim planiranjem i lobiranjem, npr. u prometu, opskrbi energijom.
- Poboljšati veze s transeuropskim koridorima i dovesti koridore u AAP regiju.
- Ojačati socijalnu infrastrukturu pomoću uspostavljanja mreža velikih dimenzija (zdravstvena zaštita i socijalne službe – stari, mladi, posebne potrebe).

C) Mreže izvrsnosti znanja

- Poboljšati zajedničko upravljanje prirodnim resursima (uključujući i obnovljivu energiju), njegovanje i održavanje mreža izvrsnosti znanja.
- Poboljšati i koordinirati širenje informacija i upravljanje njima (definirati opće standarde, olakšati komunikaciju unutar AAP regije).
- Uspostaviti stalnu mrežu središta izvrsnosti u prirodnim znanostima i tehnologiji.
- Održavati i poticati razmjenu na različitim razinama (sveučilišni profesori, istraživači, studenti) zbog razmjene iskustava i znanja.
- Poboljšati opću sposobnost upravljanja i vladanja (governance) na regionalnoj i lokalnoj razini (uključujući razmjenu službenika javne uprave i preuzimanje primjera dobre prakse).

D) Inovativno udruživanje malih i srednjih poduzeća u cluster

- Poticati suradnju između clustera i mreža kao i tehnoloških platformi kako bi se dobila kritična masa, da bi bili zapaženi u međunarodnim okvirima i da bi se uspostavili opskrbeni lanci.
- Uspostavljanje mehanizama koji će omogućiti širenje i sudjelovanje u ključnim tehnologijama (postizanje kritične mase od odlučujućeg je značenja za mala poduzeća).
- Promicati stvaranje clustera na «sekundarnoj razini», između ostalog umrežavanje postojećih institucija za pomoć malim i srednjim poduzećima koje djeluju na prostoru AAP.
- Zahtjev i pripreme za uzajamno priznavanje EU-VET curriculumuma smatra se preduvjetom za zajedničko tržište rada; očekuje se da će to dati dodatnu fleksibilnost u razmjeni prakse i iskustava između inovativnih malih i srednjih poduzeća.

Tako se prva politička konferencija složila s time da početne zajedničke aktivnosti valja pripremiti zajedno s makrotemama te da moraju odgovarati kriterijima dugoročnosti perspektive i koristi, primjerenosti za veliki zemljopisni okvir, donošenju jasne koristi za područje AAP i očite novostvorene dodatne vrijednosti za mrežu. Konferencija je dala mandat za daljnji rad u okviru projekta MATRIOSCA AAP čiji se sažetak nalazi u sljedećoj tablici.

ZAKLJUČCI PRVE POLITIČKE KONFERENCIJE

Otvorene su različite opcije za scenarije suradnje. Najviše izgleda ima opcija utemeljena na konsenzusu koji omogućava uklapanje novih mogućnosti i perspektiva u tijek samog procesa.

Uzimajući u obzir načela i strateški okvir projekta MATRIOSCA AAP i sljedeći zajedničke ciljeve projekta politički predstavnici projektnih partnera složili su se oko sljedećih političkih odrednica, utemeljenih na rezultatima Bijele knjige i na analizama zakonodavnih preduvjeta za teritorijalnu suradnju.

Zajednički strateški okvir usredotočen je na **četiri makroteme** (za detaljnosti vidi Dodatak):

- **Teritorijalni razvoj i policentrični sustavi;**
- **Materijalna i nematerijalna infrastruktura s utjecajima u velikim mjerilima;**
- **Mreže izvrsnosti znanja;**
- **Inovativni clusteri malih i srednjih poduzeća.**

Sadašnja tehnička suradnja – koja pokriva veoma raznolika područja – unutar MATRIOSCA AAP projekta usredotočit će se na ove konkretne ključne teme za regionalni i prostorni razvoj! Ostala važna pitanja i teme bit će u središtu kasnije suradnje.

Da bi se ovi zaključci mogli provesti, MATRIOSCA AAP projekta zadužuje tehničke stručnjake da:

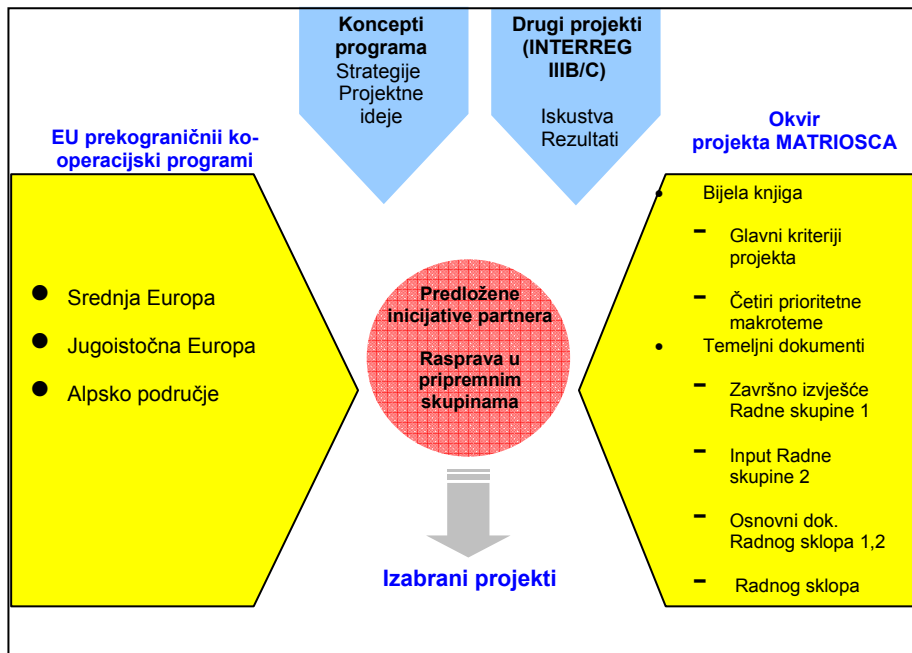
- Izrade prijedloge za institucionalne oblike koji će poboljšati djelotvornost, učinkovitost i održivost teritorijalne suradnje na političkoj i tehničkoj razini utemeljenoj na postojećim bilateralnim i multilateralnim strukturama te da istodobno ispituju mogućnosti osnivanja EGTC (europskog saveza za teritorijalnu suradnju) na temelju europskog prava;
- Pripreme prijedloge projekata koji bi se natjecali za subvenciju u okviru cilja «europska teritorijalna suradnja», a posebno u okviru budućeg prekograničnog kooperacijskog programa (alpski prostor, prostor središnje i jugoistočne Europe).

4. Strateški projekti u pripremi

U skladu sa četiri makroteme određene su i razvijene strateške aktivnosti s namjerom da se poduzmu konkretne akcije za provjeru suradnje na području AAP, koja bi više bila vođena strategijom. To bi omogućilo i pročišćavanje i konsolidiranje namjeravane suradnje na temelju konkretnih primjera.

Prvi izazov u određivanju projekta bio je odmaknuti se od «prigodnog» definiranja projekata od slučaja do slučaja, koji je dominirao u prošlosti, i doći do strukturiranog procesa: potencijalno partnerstvo definirano je prethodnim postojanjem kooperacijskih odnosa, a zajednički su prioriteti određeni u Bijeloj knjizi i ostalim temeljnim dokumentima pripremljenim u okviru projekta MATRIOSCA.

Okvir proces identificiranja projekta sažet je u grafičkom prikazu koji slijedi, a sastoji se od paralelne analize prijašnjih kooperacijskih projekata i iskustava, uzimanja u obzir postojećih strategija regionalnog i nacionalnog razvoja i europskog političkog konteksta, kao npr. mogućnosti subvencioniranja prekogranične suradnje.

Proces određivanja projekta proveden je kao kombinacija dvaju pristupa:

1. Odozgora prema dolje: pomoću identificiranja 4 makrotrema navedenih u Bijeloj knjizi. To je bio prvi korak proizašao iz strukturirane pregledne analize prijašnjih iskustava i projekata kao i iz uvažavanja strategija regionalnog i nacionalnog razvoja.
2. Odozdo prema gore: u drugoj fazi partneri su predložili prve projektne ideje i pokrenuli «proces partnerstva» na svakom području na kojem su pojedini čimbenici direktno zainteresirani za makrotreme. O tim se idejama kasnije raspravljalo, bile su izmijenjene ili pročišćene i za svaki je projekt uspostavljeno posebno, primjereno partnerstvo.

Rezultati ovakvih vježbi jesu prijedlozi za šest kooperacijskih projekata, čija su ključna svojstva sažeta abecednim redom u sljedećoj preglednici:

1.- BIO ALPE ADRIA PANNONIA – ORGANSKI CLUSTER

Cilj

Čitav niz različitih biološki proizvedenih i obrađenih proizvoda iz makroregije AAP trebao bi biti lako dostupan potrošačima i gostima. Valjalo bi poboljšati opću svijest o postojanju ovih proizvoda i izvan makroregije. Cilj projekta je pronaći rješenja kako poboljšati djelotvornost biološke proizvodnje u najširem smislu te riječi te kao povećati kvalitetu života i gospodarstva u ruralnim krajevima. Regija AAP trebala bi biti vodeća na sektoru biološke proizvodnje.

Obrazloženje

Postojeći know-how i iskustva u proizvodnji, preradi i plasmanu biološki proizvedene hrane te razne okolišu prilagođene službe kao i razvoj održivog turizma predstavljaju iskustva koja bi valjalo podijeliti sa svim partnerima. Valja utvrditi ponudu i potražnju bioloških proizvoda u regiji i prosljediti dobivene informacije te uspostaviti suradnju između proizvođača i trgovine biološke hrane. Predstavljati primjere dobre prakse u regionalnom marketingu. Uvesti i promovirati biološki certifikat o porijeklu hrane i usluga i posebnu naljepnicu za genetički neizmijenjenu hranu koja odgovara visokim standardima biološke proizvodnje hrane. Otvoriti informacijske službe za potrošače. Zajedničko reklamiranje i promicanje održivog turizma u makroregiji (recipročno reklamiranje).

2.- CNCB – CLUSTER I MREŽA SURADNJE ZA POSLOVNI USPJEH U PROSTORU AAP

Cilj

Uspostaviti bolju suradnju između neposrednih poslovnih partnera (business-to-business) na području AAP; aktivno djelovati, promicati, umrežiti inovativne clusterne i mala i srednja poduzeća, što poboljšava spremnost i znanja potrebna za bolju konkurentnost na međunarodnom tržištu.

Obrazloženje

Cilj koncepta projekta CNCB jeste nadomjestiti unutar područja AAP nepostojanje prednosti koju daju prirodne aglomeracije stvaranjem clustera i kooperacijskih mreža. Prosječno veliko malo ili srednje poduzeće često je premalo da bi se upustilo u izvoz. Stoga se očekuje da se osnuje izvozni konzorcij kao potpora malim i srednjim poduzećima za jaču zajedničku prisutnost na trećim tržištima.

Očekivana korist od konzorcija bila bi sklapanje novih poslova i povećanje dobiti u malim i srednjim poduzećima, smanjenje potrebnih individualnih investicija, minimalizacija rizika pri ulasku na novo tržište i mogućnost preuzimanja većih narudžbi. Uz to bi se organizirao nacionalni i internacionalni trening za mala i srednja poduzeća i menadžere u clusteru, kako bi se poboljšala prosječna razina znanja o upravljanju clusterom i internacionalizaciji aktivnosti.

3.- INNO-CLUSTER

Cilj

Isprobati inovativne metode suradnje između istraživanja i poslovnih aktivnosti na prekograničnoj razini, kako bi se unutar područja AAP dobila sinergija i sinkronizirale aktivnosti na političkoj razini, u praksi te glede struktura i prioriteta.

Obrazloženje

Istraživanja i razvoj, inovacije i transfer tehnologije, posebice kad su u to uključena mala poduzeća, zahtijevaju suradnju između istraživača, prenositelja tehnologija i malih tvrtki. U stvarnosti je ovakav lanac suradnje često nedjelotvoran ili ga uopće nema. Isprobat će se konkretna suradnja između tvrtki i ustanova koje se bave istraživanjima, razvojem i inovativnim djelatnostima, a zatim će se analizirati rezultati tih pokušaja s metodološkog stajališta, da bi se polučena iskustva i spoznaje direktno posredovale politički odgovornima zbog sustavnog razmatranja i preuzimanja.

4.- NAT-REG – METODE PROSTORNOG PLANIRANJA I RAZVOJA ZA ODRŽIVI I EKOLOŠKI PRIMJERENI RAZVOJ

Cilj

Glavni cilj projekta je razviti takve metode prostornog planiranja i planiranja razvoja koje će osigurati bolje korištenje regionalnih prostornih potencijala, oslanjajući se pri tome područja velike prirodne vrijednosti. Usklađeno i kompatibilno korištenje metoda prostornog planiranja i planiranja razvoja omogućit će poticanje stvaranja sinergija između područja velike prirodne vrijednosti i gospodarskog i socijalnog razvoja, što će omogućiti dugoročni održivi razvoj.

Obrazloženje

Sadašnje stanje prirode i okoliša zahtijeva našu posebnu pozornost, jer smo svjedoci svakodnevnog nestajanja biološke raznolikosti i biotopa, kao i alarmantnih promjena u prirodnom okolišu. Sve to nas upozorava da postojeće metode prostornog planiranja i planiranja razvoja ne osiguravaju temeljna načela za dugoročni održivi razvoj, koja bi sadržavala integrativne, uravnotežene ciljeve ekonomskog, socijalnog i ekološkog razvoja. Djelotvornim prostornim planiranjem i planiranjem razvoja žele se postići sinergije između zaštićenih područja prirode i gospodarskog i socijalnog razvoja.

5.- SUSEN – ODRŽIVI ENERGETSKI RAZVOJ REGIJA

Cilj

Dati doprinos smanjenju klimatskih promjena i pridonijeti energetske samostalnosti na transnacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Produbiti suradnju između regija na području planiranja, razvojnih strategija i mjera u svezi s održivom energijom – poboljšati energetske učinkovitost, korištenje obnovljivih energija i sredstava za akumuliranje energije.

Obrazloženje

Danas se polovica europske energetske potrošnje pokriva iz uvezenih fosilnih goriva. Fosilna goriva, korištena u oba energetska sektora, glavni su uzrok emisija CO₂ u atmosferu. Za područje jugoistočne Europe značajna je mala uporaba obnovljivih izvora energije i niska energetska učinkovitost unatoč postojanju izvora obnovljivih energija i mogućnosti za uporabu ekološki primjerenih tehnologija. Projekt se usredotočio na transfer know-how iz najiskusnijih područja na ona koja imaju još neiskorištene resurse i potencijale za opće poboljšanje energetske učinkovitosti; uz to namjerava se pojačati osvajanje tržišta u regiji i to kako obnovljivih energija tako i tehnologija za povećanje energetske učinkovitosti.

6.- URBANET - AAP URBANA MREŽA

Cilj

Stvoriti multifunkcionalnu policentričnu mrežu koja će stimulirati stvaranje konkurentne velegradske regije s međunarodnim identitetom i pomoći u uspostavljanju urbanih mreža s malim i srednjim gradovima i naseljima u AAP regiji, a time i poticanje bolje suradnje između gradova na ovom prostoru. .

Obrazloženje

Za područje AAP značajno je prevladavanje malih i srednje velikih gradova. Da bi se dobila konkurentna velegradska regija koja može konkurirati drugim regijama u Europi, područje AAP mora stvoriti policentrične strukture usredotočene na suradnju i na djelotvorno upravljanje gradovima. Na taj se način mogu postići uravnoteženi i održivi razvoj. Politika uspostavljanja integriranog urbanog razvoja trebala bi tvoriti temelj za djelotvorno i inovativno upravljanje gradovima, sa ciljem da se poboljšaju uvjeti života kao i socijalna i gospodarska sposobnost.

Na sljedećoj shemi nalazi se grafički prikaz logične povezanosti izabranih strateških projekata s makrotēmama projekta MATRIOSCA.

PROJEKTI	MAKROTEME			
	Prostorni razvoj i policentrični sustav	Materijalna i nematerijalna infrastruktura i njezini utjecaji u velikom mjerilu	Mreže izvrsnosti znanja	IClusteri inovativnih malih i srednjih poduzeća
BIO-CLUSTER				
CNCB				
INNO-CLUSTER				
NAT-REG				
SUSEN				
URBANET				

NOTE: Stupanj koherentnosti projekta s makrotēmom i očekivanim utjecajima :

- Direktna povezanost makrotēme s projektom (direktni utjecaj)
- Direktna korist uključena u projekt (indirektni utjecaj)
- Korist indirektno izvedena iz projekta (kolateralni utjecaj)

Iskustava stečena u procesu generiranja strateških projekata dopuštaju neke preliminarne zaključke, koji bi mogli poslužiti kao polazišta za kasnija razmišljanja o strateškoj perspektivi:

- Kao što se to može vidjeti na gornjem prikazu, projekti neće samo dati svoj doprinos jednoj makrotēmi koja prevladava, već se očekuje da potaknu – neposredno ili posredno – postizanje rezultate i koristi u okviru ostalih makrotēma. To se već može smatrati kao značajan pozitivni rezultat uključivanja projekta u zajednički strateški okvir: utjecaji projekta ili općenito bilo koja djelatnost poduzeta prema jasnoj strategiji ili prema gornjoj shemi pojačave se zahvaljujući djelovanju strategije «prema principu poluge»;
- Zajednička strateška platforma i mogućnost rada zajedno s partnerima iz drugih regija i zemalja, koji su isto tako upoznati s tematikom i upućeni u makrotēmu, smatrala se veoma korisnom. To je bilo značajno poboljšanje u usporedbi s prijašnjim iskustvima i smatra se važnim elementom za osiguravanje kvalitete projekta i dobrog partnerstva. S gledišta strateške perspektive projekta MATRIOSCA to se može smatrati prvom provjerom ispravnosti cjelokupne projektne logike;

- Iza strateške perspektive razvijene unutar projekta MATRIOSCA ne stoje još uvijek svi partneri i projektima ponekad nedostaje strateška koherentnost. Jedan od razloga mogao bi biti da su te informacije često ograničene samo na usku skupinu koja je direktno uključena u rad na MATRIOSCA projektu. U budućnosti će od odlučujuće važnosti biti to da se ove informacije prošire na sve urede i na regionalne i centralne institucije, kako bi se osiguralo postizanje očekivane koristi;
- Infrastruktura nije bila samo prepoznata kao jedna od makrotema, već i kao jedan od ključnih izazova za područje MATRIOSCA AAP, na kojem se – promatrano strateški i iz dugoročne perspektive – može očekivati značajna korist od sinergija. Ipak, niti jedan od do sada razrađenih projekata nije se usredotočio na ovu temu, iako su iznesene neke od projektnih ideja u tom smislu. To bi moglo biti zbog jakih interesa pojedinih skupina ili prevelike konkurencije unutar AAP područja, ali moglo bi također značiti da projekt na ovom sektoru zahtijeva drugačije mehanizme ili sredstva, odnosno da se možda moraju uključiti dodatni partneri (npr. koji dolaze s nacionalne razine);
- Zbog velikog interesa zabilježenog u partnerskim institucijama za projekt SUSEN, posebno za održivo upravljanje energijom (oko 40 potencijalnih partnera izrazilo je zanimanje za sudjelovanje u projektu), temi održiva energija, koja je već uključena u makroteme B i C, valjalo bi posvetiti posebnu pozornost u okviru suradnje na području AAP. Moguće bi bilo da se ova tema obradi kao posebna makrotema čim se provedu revizija i aktualizacija tematike.

5. Buduće mogućnosti financiranja suradnje

U principu AAP područje može dobiti poticaje iz **triju transnacionalnih kooperacijskih programa** u okviru Strukturnog fonda i novog Cilja 3 «teritorijalna suradnja»:

- **Srednjoeuropski prostor:** koji se sastoji od osam zemalja članica (Češka Republika, Njemačka, Italija, Mađarska, Austrija, Poljska, Slovenija i Slovačka) i od jednog stalnog promatrača (Ukrajina). Kao «srce Europe» ima veliku gospodarsku sposobnost i jaku zajedničku kulturnu pozadinu. Ukupni proračun programa iznosi oko 300 milijuna eura.
- **Prostor jugoistočne Europe:** najsloženiji od svih programa zahvaljujući velikom broju i raznolikosti zemalja koje se ovdje nalaze od najsiromašnijih do bogatih europskih regija (8 članica Europske unije: Austrija, Bugarska, Rumunjska, Grčka, Mađarska, Italija, Slovačka, Slovenije i 9 nečlanica Europske unije: Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Makedonija, Srbija, Crna Gora, Turska, Moldavija i Ukrajina). Iako su teritorijalne razlike znatne, ovo je jedna od regija s najbržim rastom. Ukupni proračun ovog programa iznosi 245 milijuna eura.
- **Alpski prostor:** program obuhvaća sedam zemalja partnera (5 članica Europske unije: Austrija, Francuska, Italija, Njemačka, Slovenija i dvije nečlanice, Švicarska i Lihtenštajn). Ovo se područje smatra jednim od najkonkurentnijih, ali ipak postoje teritorijalne razlike, iako su one manje nego u ostaloj Europi. Ukupni proračun ovog programa iznosi 130 milijuna eura.

Sljedeća tablica pokazuje programe iz kojih bi MATRIOSCA partneri mogli dobiti financijska sredstva:

MATRIOSCA PPs	Transnational cooperation			Other Cohesion Policy Programmes	
	CENTRAL	SEE	ALPINE	Convergence	Competitiveness and Employment
State Government of Styria	√	√	√		√
State Government of Carinthia	√	√	√		√
State Government of Burgenland	√	√	√	√	
Autonomous Region Friuli Venezia Giulia	√	√	√		√
Veneto Region	√	√	√		√
Republic of Slovenia	√	√	√	√	
Zala County	√	√		√	
Baranya County	√	√		√	
Győr – Moson – Sopron County	√	√		√	
Somogy County	√	√		√	
Vas County	√	√		√	
Tolna County	√	√		√	
Koprivnica – Krizevci County		√			
Region of Istria		√			
Autonomous Province of Vojvodina (additional partner)		√			
Varazdin County (additional partner)		√			

Valja imati na umu da sva tri transnacionalna kooperacijska programa sadrže opciju utemeljenu u članku 21 Uredbe (EZ) 1080/06, koja dopušta mogućnost da se financiraju izdaci partnera koji se nalaze izvan područja koje sudjeluje u projektu (20 % od ukupne granične vrijednosti doprinosa Europskog fonda za istraživanja i razvoj) i izdatke nastale u svezi s provedbom projekta ili dijelova projekta na teritoriju zemalja izvan Europske unije (10 % od ukupne granične vrijednosti doprinosa EFIR), ukoliko je to u interesu zemalja članica Europske unije.

Na taj način mogu se sufinancirati projekti s partnerima iz čitavog AAP područja iz sva tri programa. Osim toga površna usporedba strateškog pristupa MATRIOSCE sa ciljevima transnacionalnih programa pokazuje, da bi se sve četiri makroteme i njihove glavne strategije opisane u stavku 3 mogle financirati iz sva tri programa.

Osim tematskog pristupa sva tri programa naglašavaju i neke strateške elemente koji se moraju uzeti u obzir (a koji su primijenjeni u procesu razvijanja projekata unutar projekta MATRIOSCA):

- **Jačanje endogenih potencijala:** postojeće kompetencije, postojeće znanje i vještine kao i kulturno bogatstvo, kao jedinstveni izvor održivog razvoja i konkurentnosti na području suradnje. Svrha programa je iskoristiti postojeće mogućnosti kako bi se po principu poluge stvorio novi endogeni potencijal;
- **Korištenje iskustava, pristup orijentiran na rezultate:** raznolikost rezultata proizašlih iz provedenih projekata i iskustva s programima trebala bi se iskoristiti kao polazište za prekograničnu suradnju. Trebalo bi izbjegavati preširoko rasipanje postojećeg znanja i veza. Programi bi financirali projekte čiji je cilj dobiti jasno definirane, opipljive i mjerljive rezultate i koji ulažu znatne napore u kapitalizaciju i isprobavanje rezultata, odnosno u njihovo prenošenje u konkretne akcije;
- **Uključivanje važnih čimbenika, političko zauzimanje:** strateški pristup, značajan za kohezijsku politiku u razdoblju 2007-2013, zahtijeva uključivanje i zauzimanje važnih čimbenika i donositelja odluka, kako bi se postigli djelotvorniji rezultati, pridonijelo boljem upravljanju razvojnim procesom i ojačali kapaciteti javnih vlasti.

Među različitim programima Europske komisije postoje dodatni financijski izvori koji bi mogli nadopuniti tri navedena programa:

1. U okviru novog cilja 3 **Interregionalni kooperacijski operacionalni program** ("Interreg IVC") odnosi se na suradnju svih europskih regija, čak i kada međusobno ne graniče već se nalaze daleko jedna od druge. Mogućnost dobivanja financijskih sredstava iz ovog operacionalnog programa imaju regije i lokalni organi vlasti iz svih 27 zemalja članica Europske unije (plus Norveška i Švicarska). Ukupni proračun operacionalnog programa iznosi 411 milijuna eura, a prvi raspis za kandidaturu projekata otvoren je od rujna.

Cilj programa je uspostaviti mrežu i podijeliti iskustva na području razvoja i kohezijske politike. Operacionalni program posebno se usredotočuje na provedbu naputaka Europske zajednice iz Lisabona i Goeteburga, a posebni ciljevi operativnog programa usmjereni su na poboljšanje regionalnih i lokalnih politika na sljedećim sektorima:

- Inovacije i korištenje znanja;
- Okoliš i sprječavanje rizika.

Da bi se postigli ovi ciljevi, projekti subvencionirani iz Operativnog programa trebali bi biti usmjereni na sljedeće:

- Omogućiti donositeljima odluka na regionalnoj i lokalnoj razini iz različitih zemalja članica Europske unije razmjenu iskustava i znanja;
- Spojiti regije s manje iskustava na pojedinim strateškim područjima s regijama koje na tom području imaju više iskustva;
- Osigurati da primjeri prepoznati unutar interregionalnih kooperacijskih projekata kao dobra praksa budu na raspolaganju ostalim regionalnim i lokalnim čimbenicima i da budu preneseni u druge programe (na primjer u okviru Europske zajednice takozvana inicijativa «Regije za gospodarske promjene»).

Za provedbu program predviđa dvije mogućnosti:

- Projekti regionalnih inicijativa: cilj je ovih projekata razmijeniti iskustva na specifičnom strateškom području, kako bi se prepoznala dobra praksa i razvili novi instrumenti i pristupi za implementaciju. Ove djelatnosti počivaju na inicijativama regionalnim čimbenika;
- Kapitalizacija, uključujući i Fast Track projekte, da bi se osiguralo da primjeri prepoznati kao dobra praksa uđu u konvergenciju, regionalnu konkurentnost i strategiju zapošljavanja, kao i u programe europske teritorijalne suradnje.

2. Različiti **prekogranični operativni kooperacijski programi** čiji su partneri i korisnici regije okupljene u projektu MATRIOSCA, a koje vode tijela vlasti smještena na području AAP.
3. Drugu mogućnosti za financiranje zajedničkih aktivnosti predstavljaju regionalni operativni programi sa ciljevima «**konvergencija**» i «**konkurentnost i zapošljavanje**» (ROPs) u kojima MATRIOSCA partneri imaju pravo na korištenje poticajnih sredstava (u nekim slučajevima mogu čak biti vodeća tijela). Prvi screening ovih programa pokazao je da svi ti operativni programi predviđaju mogućnost financiranja interregionalne suradnje na razini projekata, a u nekim slučajevima čak su određeni i orijentacijski iznosi za tu svrhu.
4. I na kraju postoji široka paleta drugih EU programa koji se mogu koristiti za sufinanciranje zajedničkih aktivnosti partnera s AAP područja. Najvažniji među njima su VII okvirni program za istraživanja i tehnologiju, Okvirni program za konkurentnost i inovacije (CIF) i instrument prepristupne pomoći (IPA).

Jako je važno ukazati na činjenicu da je potrebno poboljšati upravljanje prekograničnom suradnjom na području AAP, ako se žele koherentnije i koordiniranije iskoristiti sve ove različite mogućnosti dobivanja poticaja.

6. Prijedlog institucionalizacije

6.1 *Nekadašnje i sadašnje stanje*

Područje suradnje ima heterogenu institucionalnu strukturu: upravne razine idu od razine nacionalne države do NUTS II regija i NUTS II kotara, koje imaju različite zakonodavne uvjete i na snazi različite regulative za svoje aktivnosti. Analiza provedena u projektu MATRIOSCA istaknula je glavnu razliku pri teritorijalnoj suradnji između teritorijalnih odnosa unutar EU i međunarodne prakse s različitim rezultatima za postupke kojih se sudionici moraju pridržavati i za procese i dokumente koji se moraju proći i potpisati. U nekim regijama partnerima u tijeku je proces regionalizacije (Slovenija, Mađarska).

Očito je da su institucionalni uvjeti različiti u regijama partnerima glede podjele nadležnosti između različitih razina/sektora, što napose vrijedi za područje prostornog uređenja i planiranja. Stoga se na cjelokupnom AAP kooperacijskom području često nailazi na preklapanje sličnih aktivnosti.

Pozitivna je činjenica da su većina MATRIOSCA AAP partnera već godinama članovi Radne zajednice Alpe-Jadran (RZ AA), koja ima bogatu i dugu tradiciju suradnje. No, RZ AA trenutno počiva na dogovoru ograničenog djelokruga i bez uključivanja u upravljačke strukture programa ili projekata teritorijalne suradnje. Aktualizacija i jačanje postojećih struktura bila je jedna od opcija kojima se pozabavio projekt MATRIOSCA.

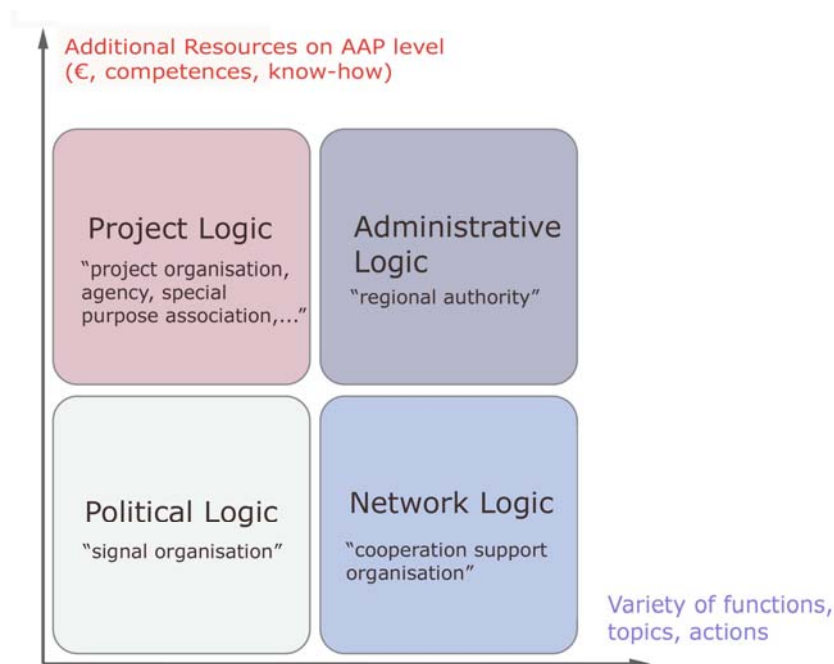
Uz to postoji nekolicina inicijativa i struktura prekogranične suradnje (EU-regije ili euroregije) ili su u fazi nastajanja u kojima su i neke od regija partnera. Sklopljeni su različiti pravni sporazumi (npr. sporazum «Villa Manin»), da bi se olakšala suradnja ili omogućilo uspostavljanje zajedničkih struktura. Također postoje i različiti prekogranični projekti iz kojih se mogu steći i nova iskustva.

Osim toga nedavno su osnovane nove euroregije ili se nalaze u fazi osnivanja (npr. CENTROPE, Jadranska euroregija) smještene u blizini područja AAP.

6.2 *Važne točke u svezi s institucionalizacijom*

Zbog različitih aspekata institucionalizaciji kao temi nije se pristupilo usredotočivši se samo na analizu pravnih opcija, već je umjesto toga provedena višeslojna analiza koja je istovremeno uvažila i razmatrala različite aspekte.

Razmotreni su učinci različitih «logika» na kojima počiva suradnja, kako bi se shvatilo do koje mjere one mogu biti alternativa ili komplementarne.

Izazovi koji proizlaze iz pristupa u MATRIOSCI jesu u tome da se pokušalo ostaviti otvorenima sve različite logike djelovanja u okviru zadaća potencijalne zajedničke institucije.

S gledišta organizacijskog razvoja prekogranična suradnja smatra se kooperacijskim sustavom organizacija i njihovih predstavnika. Napravljen je popis ovakvih glavnih funkcija koje bi ovakvi kooperacijski sustavi morali ispunjavati na području AAP da bi prekogranična suradnja postala djelotvornija. Ove glavne funkcije proizlaze iz «uloga» opisanih u Bijeloj knjizi i podupiru «četiri velika zahtjeva» koja su određena u okviru procesa izrade strateške perspektive MATRIOSCE:

- *Osiguravanje političke potpore za usklađeno djelovanje na AAP području;*
- *Razviti strateški okvir za buduće akcije;*
- *Razviti i provesti zajedničke projekte od strateške prekogranične važnosti;*
- *Poticati angažirano zajedništvo potencijalnih projektnih partnera i podupirati koncipiranje i razvijanje projekata osiguravanjem «mjesta susreta» i tehničkom pomoći.*

Prekogranična teritorijalna suradnja očito je više od puke provedbe programa ili projekata ili od korištenja fondova. Ona, ustvari, predstavlja stvaranje novih prostora i novih veza između regija i njihovih struktura vlasti.

6.3 Institucionalni okvir sa strateškog gledišta

Strateška ambicija trebala bi biti u tome da se uzmu u obzir svi gore navedeni aspekti i nađu moguća rješenja s izgledom na uspjeh za institucionalnu suradnju, koja bi ispunjavala zahtjeve proizašle analizom utvrđene veoma složene višeslojne situacije.

Kao najprimjereniji instrument koji najviše obećava smatra se europski savez za teritorijalnu suradnju (EGTC) uveden uredbom EK 1082/2006.

Razmotrene su različite mogućnosti, pri čemu bi svaka poboljšana struktura morala:

- osigurati «neutralni» temelj za daljnju teritorijalnu suradnju na svim razinama;;
- poboljšati koordinaciju između postojećih programa strukturnih fondova (i djelovati kao stalni forum);
- biti mjesto susreta za odgovorne za programe i službe nadležne za vanjske odnose;;
- olakšati umrežavanje upravnih struktura i provedbu zajedničkih projekata.

Razmotrene su različite teritorijalne razine za institucionalizaciju buduće suradnje. Pri tome su na kraju određene tri opcije i njihove specifične implikacije:

- Opcija A: Proširenje i prestrukturiranje Radne zajednice Alpe-Jadran, koja bi postala pravna osoba (EGTZ); to znači da bi primarno dobila veće nadležnosti no što je to do sada imala;
- Opcija B: Više malih jedinica koje bi sve bile pravna osoba (EGTC); to znači da se ne bi stvorila zajednička baza za suradnju u kojoj bi sudjelovalo cjelokupno AAP područje, već umjesto toga koordinacija manjih subregija s naglaskom na manjem mjerilu;
- Opcija C: kombinacija opcija A i B, to znači okvirna struktura (npr. RZ AJ) koja bi djelovala kao krovna organizacija za područje AAP i za suradnju između manjih teritorijalnih jedinica. Mješavina bi trebala osigurati dugoročnu stratešku perspektivu provedbom kratkoročnih ili srednjoročnih projekata.

U skladu s dogovorom postignutim na prvoj političkoj konferenciji napravljena je studija mogućnosti provedbe osnivanja EGTC-a. U njoj je napravljena detaljna analiza različitih pravnih pitanja:

- u svezi s Radnom zajednicom: nacionalne i regionalne strukture vlasti i zakonodavne jedinice u zemljama partnerima nadležne za teritorijalnu suradnju;
- u okviru točne analize EGTC-a uvažena su važna iskustva na području AAP i u Europi..

Nova uredba o europskom savezu za teritorijalnu suradnju (EGTC) predstavlja putokaz za poboljšanje pravnih okvira teritorijalne suradnje u Europskoj uniji: *EGTCje tijelo s direktno primjenjivim pravnim statusom, što pojednostavljuje postupke i olakšava sklapanje sporazuma među zemljama članicama.* To je sasvim novi instrument, obvezujuća uredba i time i važan korak u jačanju teritorijalne suradnje uz uvažavanje jurisdikcije u okviru postojećeg nacionalnog pravnog reda.

Uglavnom još nisu na snazi nacionalne odredbe za pravomoćno uvođenje Uredbe br. 1082/2006, osim u Mađarskoj, u kojoj je parlament usvojio poseban zakon o EGTC-u u srpnju 2007. U ostalim regijama partnerima postupak je još u fazi pregovora između nacionalne i regionalne/lokalne razine. Za osnivanje EGTC-a uredba mora biti implementirana u zakonodavstvo svih sudjelujućih zemalja članica. Budući da bi u EGTC ušli članovi sa ograničenim nadležnostima u skladu s njihovim nacionalnim zakonodavstvom, mora postojati glede tih nadležnosti najmanji zajednički nazivnik.

Osim toga napravljen je i primjer statuta EGTC-a, koji se može prilagoditi različitim razinama ili institucijama.

I na kraju planirana je posebna politička odluka koju moraju donijeti predstavnici vlada MATRIOSCA partnera, sa zaduženjem da se osiguraju potrebni preduvjeti kao što su to definiranje zadaća, područja, potencijalnih članova i vremenskog okvira. Nakon donošenja takve političke odluke odredio bi se pravni oblik i konvencije, odnosno statuti u skladu s tipom EGTC-a koji se želi osnovati.

Ova zadaća nikako nije jednostavna, jer sudjelujuće zemlje imaju različite interese glede sadržaja, oblika, sjedišta, svrhe i drugih aspekta buduće tješnje suradnje. Najvažnija je činjenica da su partneri povelili vrlo intenzivnu raspravu znajući da željeni održivi razvoj ovog prostora u najvećoj mjeri ovisi od postizanja dovoljne «kritične mase». S gledišta slovenskog partnera, koji je vodio rad Radne skupine za institucionalizaciju isplatilo bi se nastaviti ovaj proces i daljnje zalaganje za razvoj primjerenih institucionalnih struktura na temelju nove uredbe Europske unije.

7. Potrebe za budućim razvojem strategije

Izradom Zajedničke strategije tehnički tim MATRIOSCE pokušao je stvoriti teoretski okvir z teritorijalnu suradnju, koji će pomoći kod praktične provedbe. Strategija počiva na pretpostavci da su tri elementa potrebna za više strateški usmjerenu kooperacijsku platformu: lobiranje na političkoj razini; koordiniranje tehničkih i operativnih struktura i strateško planiranje na području AAP.

Kao rezultat ove zajedničke strategije proizašlo je na kraju šest projekata koji čekaju se se učine daljnji koraci kako bi se poboljšala suradnja između regija i postavio kamen temeljac za EGTC. S osnivanjem EGTC-a može se započeti čim to dopuste nacionalni procesi ratifikacije..

Politička razina, koja je pozitivno reagirala na raspravu i na reakcije na mnoga otvorena pitanja, od najvećeg je značenja za uspješni tijek procesa. Očekuje se da će na drugoj političkoj konferenciji biti donesene bitne odluke o prioritetima, strategiji, institucijama i sadržaju..

No, još uvijek ostaju brojni izazovi s kojima se mora uhvatiti u koštac želi li se nastaviti s daljnjim radom na produbljivanju i širenju strateškog procesa koji je započet u okviru projekta MATRIOSCA.

7.1 — Jačanje teritorijalnog partnerstva

Europska unija raspravlja u novom konkurentskom ozračju o jačem teritorijalnom usmjeranju svoje politike. To je u skladu s dugogodišnjim nastojanjima svake europske politike posvećene teritorijalnoj koheziji, naime da se ostvari područje s mnoštvom uspješnih regija i područja, koje bi za Europu igralo važnu ulogu, a svojim građanima osiguravalo visoku kvalitetu života.

Identitet, kvaliteta i učinkovitost tri su temeljna čimbenika za postizanje teritorijalne dimenzije potrebne za održivi rast i održivi razvoj. I dok je identitet uvijek jako povezan s određenom regijom, kvaliteta i učinkovitost više su vezane na dimenziju područja AAP, to znači na prekogranično kooperacijsko područje u koje su uključeni dijelovi različitih zemalja.

Mi stoga partnerstvo između različitih teritorija gledamo kao šansu i izazov, što podrazumijeva:

- poticanje aktivne uloge šireg kruga protagonista, uključujući i građane;
- provedbu suradnje i koordinaciju tijela koja predstavljaju poslovne udruge različitih regija;
- motiviranje svih jedinica i odjela institucija partnera da aktivno uđu u igru i to ne samo onih koji se bave međunarodnom suradnjom i strateškim planiranjem, jer oni su već tako i tako uključeni;
- određivanje strategije za “informacije i komunikaciju” unutar i izvan AAP područja.

7.2 — *Provedba teritorijalnog partnerstva u različitim oblicima*

Još su uvijek otvorene različite opcije za oblikovanje zajedničke strukture kao motora pojačane suradnje.

Složena povijesna pozadina i raznolikost primjera «dobre prakse» nalažu da se razmotri mogućnost različitih profila suradnje na području AAP, uključujući i različite subregije.

Ipak je od ključnog značenja razviti zajedničku stratešku viziju i planirati konkretne akcije, da b se osigurala dugoročna perspektiva i održivost.

Za operacionalizaciju ovih različitih institucionalnih dogovora na koordinirani način odlučujuće je iskoristiti mogućnosti financiranja zajedničkih aktivnosti u novom programskom razdoblju 2007-2013 (cilj 3 Teritorijalna suradnja, Regionalni operacionalni program i ostali fondovi Europske unije).

7.3 — *Pragmatički pristup čvrsto utemeljen na stečenim iskustvima u prošlosti*

Da bi se najbolje iskoristila iskustva projekta MATRIOSCA i nastavio proces stabilizacije i jačanja suradnje na području AAP, nužno je potrebno odrediti jasnu metodu suradnje i pristupa pri određivanju, izboru i provedbi zajedničkih projekata.

Sigurno je da na području AAP postoji čitav niz projekata, aktivnosti i dobrih praksi, ali najvažnije je iskoristiti ih i optimirati. U tom je kontekstu Radna zajednica Alpe-Jadran važna preteča MATRIOSCE, koja se mora vrlo brižljivo proučiti..

Istodobno je važno razmotriti one teme koje predstavljaju zapreku ili slabost na temelju tih iskustava; pristup s previše očekivanja, ne postojanje strateških vizija, manjak održivosti. y.

7.4 — *Institucionalni okvir kao rezultat konkretnih alternativa*

Povjerenja utemeljeno na konkretnim činjenicama najbolji je preduvjet za određivanje najprimjerenijeg institucionalnog okvira i uloga, zadataka i ciljeva zajedničkih struktura.

Uspostavljanje povjerenja odlučujući je i važan nusproizvod ranije i sadašnje suradnje između članica AAP.

Sadržaj suradnje i s time povezane odluke određuju procese institucionalizacije. Na temelju kompleksne analize i uz jasno određenu motivaciju valja odrediti koncepciju za najbolji institucionalni okvir buduće suradnje iz koje mora jasno proizlaziti da jasni, zajednički sadržaji suradnje moraju imati prioritet.

7.5 — *Jasno političko određenje*

Druga politička konferencija trebala bi suglasno prihvatiti sljedeće:

- potvrditi zaključke donesene na prvoj političkoj konferenciji glede ograničenja tema na uži izbor na početku suradnje i složiti se ako je to potrebno oko metode za aktualizaciju i preradu popisa;
- osigurati čvrstu svijest i zalaganje za suradnju svih upravnih struktura i jedinica primjerenih institucija na području AAP;
- osigurati promicanje i komunikaciju sa zanimljivim čimbenicima i sa širom javnošću zbog stvaranja boljeg imidža AAP regije;

- staviti na raspolaganje direktne financijske izvore i omogućiti dobivanje sredstava od Europske unije;
- uspostaviti praćenje i evaluaciju za predložene projekte, kako bi se budućim voditeljima projekata osigurala vrijedna povratna informacija.

Završni slogan trebao bi glasiti «Zasučimo rukave!». Tehnički odbor koji je izradio priloženu Zajedničku strategiju predlaže skroman ali ujedno i hrabri način, koji će omogućiti donošenje odluka o tome koje se stvari moraju prvo obaviti.

Daljnji ciljevi, akcije i rezultati razmotrit će se i uvažiti nakon prvih koraka u duhu vjere u uspjeh i povjerenja stvorenog na temelju prvih postignutih rezultata.